

VEČERNI LIST

NEODVIŠEN DNEVNIK

Ena celotna po pošti K 49.—, za Ljubljano K 35.—
 polletno " " " 29.— " " " 19.—
 četrtletno " " " 10.— " " " 9.—
 mesečno " " " 3.50, " " " 3.—
 Redništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 8. — Telefon 39.

Iskerati: Enostopna poltiskarica (59 mm široka in 7 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dva- tri večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tisk. — Poslano: Enostopna poltiskarica K 1.—. — Izhaja vsak dan, izjemni nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Jožef Franc Habsburški aretiran. Boljševištvu med visokim plemstvom.

LDU Budimpešta, 28. marca. (DKU) »Vörös Ujsag« poroča iz Velike Kaniže: Vodstvo socialno demokratične stranke v Keszthelyju je aretiralo dva sem došla sumljiva individuva, ki sta bila očitno namenjena pobegalti v Nemško Avstrijo. Dognali so, da je eden teh dveh grof Julijus Somssich in drugi nadvojvoda Jožef Franc, sin Jožefa Franca Habsburškega. Oba so privedli v Veliko Kanižo. Dejala sta, da sta zgolj slučajno zašla v Keszthely. Jožef Franc Habsburški je izjavil, da se je hotel podati na posestvo grofa Som-

sicha, da ni nič takega storil, da mu niti v sanjah ne pade v glavo pobegniti, to tem manj, ker se mu v sovjetski republiki izredno dobro godi in kjer je jako zadovoljen s proletarsko diktaturo. Prepričan je, da se bo prilagodil novemu družabnemu redu, čigar uporaben član da bo postal. On hoče delati z glavo. Sploh je že dolgo časa pristaš Ljeningovih idej; ne razume zakaj da ga aretirajo, ker ni storil ničesar. Direktorij delavcev v Veliki Kaniži je odredil, da se Somssich in Jožef Franc Habsburčan prepeljeta v Budimpešto.

Gruž namesto Reke.

LDU Amsterdam, 28. marca. (DKU) Kakor poroča »Manchester Guardian«, so izjavili Italijani, da bi zagotovili Jugoslo-

vanom svobodno uporabo reške luke. Za Jugoslovane pa se bo zgradila nova luka pri Gružu ali Bakru.

Na kolena pred Italijani!

Pred kratkim so italijanski oficirji pri razdeljevanju hrane prisili vaske otroke v Trnju pri Sv. Peru, da so poklekli in z dvignjenimi rokami prosili kruha. Nato so

jih tako fotografirali in slike poslali v italijanske ilustrirane časopise, ki naj razširja in spričuje plemenito delovanje Italijanov v »odrešenem« ozemlju. — (P. P.)

Stavka v Nemški Avstriji končana.

LDU Dunaj, 28. marca. (Dun. KU) Med državno vlado in zaupniki železničarjev je prišlo do sporazuma glede poravnave stavke.

LDU Dunaj, 28. marca. (Dun. KU) Na zborovanju železniških nastavljenecv v raznih kolodvorih, na katerih se je poročalo o uspehih pri pogajanjih, se je sklenilo, z delom o polnoči zopet pričeti. Od-

ločilno je bilo za ta sklep dejstvo, da je Nemška Avstrija samo za tri dni preskrbljena z živili.

LDU Gradec, 29. marca. (DKU) Železničarji južne železnice graškega nadzornega okraja so se pridružili onim, ki so končali stavko. Osební vlak proti Dunaju se odpelje ob 9.48 dopoldne namesto ob osmih zjutraj.

Nezadovoljnost z mirovnim posvetom.

LDU Dunaj, 28. marca. (DKU) Po poročilih, ki so dospela semkaj, se v Franciji vedno bolj širi razburjenje zaradi pogrešene politike ententinih državnikov. Vsi krogi se nepovoljno izražajo o konferenci,

ki trati toliko časa in ki je zamudila priložko, da sklene mir, ki bi obvaroval svet pred najtežjimi udarci. Nepovoljno se tudi izražajo o balkanskih narodih in o Čehih.

Velike malenkosti.

Belgrajska vlada se je razbila, pa se bo zopet zakrpala. Najprej je odstopil minister, ki je zastopal Starčevićovo stranko prava, češ, da mu adresa, ki jo je sestavil državni zbor na regenta, ni všeč. Ko je bila adresa soglasno sprejeta, so se starčevićanci dalje kujali, češ, da hočejo imeti v kabinetu dva ministra. In dobili bodo najbrže dva ministra, če ne, se bodo zadovoljili z enim. Enako so napravili socialni demokrati. Razglasili so, da gredo v opozicijo, čez dva dni pa poročajo časopisi, da bi bili pripravljene iti v vlado, če dobe dva ministra. In dobili bodo dva ministra, če se ne zadovolje z enim. To so velike krize, ki se rešujejo v Belgradu, krize, o katerih pri nas beremo danes v časopisu, da jih jutri pozabimo.

Mi imamo namreč doma prebleti toliko malih kriz, ki se neprimerno bolj dotikajo naših koristi, nego barantanje strank za mesta v ministrskem svetu. Kdor hoče vedeti, kaj nas zanima in kaj boli, ta naj gre na ulico, tja, kjer prodajajo branjevke svoje pridelke, naj gre pred mesarske stojnice, pred izložbe naših pekcv, pred prodajalno, kjer ni dobiti ne petroleja, ne sladkorja, ne žveplenk. Ljudje ne vidijo doslej nobenega vladnega dela, pač pa čutijo na lastni koži neuspeh. Malo jim je mar, kako se poslanci, ki jih ni nihče zvolil, pobotajo zaradi ministrskih mest, tembolj pa jim je mar, da se je meso, odkar imamo vlado, podražilo za več kot trojno ceno, in s strahom pričakujejo prihodnjih dni, kateri nam prinesejo dvakrat dražji kruh. To so male krize, a krize, ki enako živo zadevajo slednjo hišo, vsake družino, delavca in uradnika, hišnega posestnika in malega obrtnika.

Teh malih kriz je dan za dnem več. Malenkosti se kopicijo n ljudstvo jih težje nosi, nego ministrske krize v Belgradu. Naš parlament naj bi se torej zavedel svoje prve in najvažnejše dolžnosti: Urediti je treba prehrano. Manj visoke politike in več kruha, manj besed o jedinstvu in več dejanske solidarnosti vseh pokrajin države SHS! V obilici imamo vsega živeža v Kraljestvu — zakaj se ne uredi prometne zveze, zakaj se ne ukrene nič energičnega zoper oderuštvo, zakaj se ne stori nič zoper navijanje cen? Te malenkosti so velike.

Cehi za Jugoslavijo.

LDU Prága, 28. marca. (ČTU) Na javnem zborovanju, ki ga je priredila češka napredna krajevna organizacija v Příbramu, so sprejeli nastopno resolucijo: Příbramsko prebivalstvo, zbrano na javnem zborovanju dne 25. marca 1919 v Sokolovni, izjavlja po izvajanju jugoslovanskih govornikov dr. Novakoviča in dr. Rigeleja nastopno: Čehoslovaški narod izraža svoje najiskrenejšie simpatije do svojih jugoslovanskih bratov. Nikdar ne pozabimo bratskega sodelovanja našega prijateljskega jugoslovanskega naroda v ljutem boju pred vojno in za vojne proti nemški in mažarski hidri. Zvestoba za zvestobo, to je naša skupna parola v današnjih težkih časih. Obžalujemo, da ne moremo hiteti po-

magati našim bratom, protestiramo pa kar najodločneje proti temu, da bi se oškodovali življenjski interesi naših jugoslovanskih bratov na način, da bi se onemogočil njih narodni, kulturni in gospodarski razvoj. Preverjeni smo: Kakor je bil naš boj brez skupnega delovanja nemogoč, tako je tudi naša bodočnost in varnost nemogoča brez skupnega delovanja za vse čase. Zaradi tega zahtevamo, da bosta imeli naši državi tesno zvezo, kar se mora najbolje doseči z ustanovitvijo koridorja med čehoslovaško in jugoslovansko državo. Samo tako se more zajamčiti bratsko sodelovanje Čehoslovakov in Jugoslovancev za skupne kulturne, gospodarske in politične interese.

Francija proti boljševizmu.

LDU Pariz, 28. marca. (DKU) Agence Havas poroča: Minister za zunanje posle Pichon je imel v zbornici govor, kjer je dejal med drugim: Vse države se morajo združiti, da uničijo boljševizem. Prosim zbornico ponovno, naj izreče vladi zaupnico. Izjavljam ponovno, da vodimo politiko pravice, resnice in jasnosti. Pichon je zato navajal besede Savinskovega: Ako ahranci ne bi hoteli intervenirati v Rusiji, bo gotovo kak drug narod posegel v razmere v Rusiji. — Ko se Rusija zdravi, bo v Nemčiji gotovo našla svojega zaveznika.

Zaradi tega mora Francija nadaljevati svojo politiko. V bodoče bo Rusija tako tesno navezana na interese svojih sosedov, da bo rusko vprašanje zelo velike važnosti. Jaz in ministrski predsednik Clemenceau, je nadaljeval Pichon, nisva nikoli izjavila, da moramo vporabiti vojaško silo zoper Rusijo. Konferenca se je obširno bavila z ruskim problemom in njeni sklepi se morajo vpoštovati. Sklicanje konference na otoke Prinkipi se ne sme smatrati za priznanje ruske vlade.

Wilson odloči samostojno.

«L'Avvenire d'Italia» sviri pred prevelikimi iluzijami in nadami, da bo pariška konferenca ugodila vsem italijanskim zahtevam. Wilson je, pravi ta list, že opelevano proglašil, da ni vezan na določbe londonskega pakta in da bo brez ozira na kake tajne pogodbe med zavezniki popolnoma samostojno odločil in razsodil o pravičnosti italijanskih teritorialnih zahtev. Odločilen in važen je tedaj odinole pravi dejanski stan. Kakšna pa je Wilsonova sodba o laških aspiracijah vpraša «L'

Avvenire»? Kaj smo učinili in kaj bomo ukrenili, da bi vplivali kolikor mogoče na Wilsona? Je laška delegacija vedno vse storila v tem oziru in je bil način njenega postopanja vedno pravilen? Vsekako se mora reči, da se je rešitev vprašanja laških zahtev že precej zavlekla. Samoza-vest, s katero so preje pisali laški listi, začinja polagoma izginjati, bojazen pred pravičnostjo Wilsonova postaja vedno večja, tu ne bodo pomagala tudi vsa laška zavijanja in laži ničesar. — (P. P.)

Naš spor z Italijo.

Misli o arbitraži.

«Daily Cronicle» prinaša poročilo svojega posebnega pariškega dopisnika Perisa, ki pravi, da je zadnji spor Jugoslovancev z Italijo v Ljubljani, o katerem so italijanski delegati govorili na konferenci, pokazal, kako neverno je reševanje jadranskega vprašanja. Jugoslovanski predlog o arbitraži predsednika Wilsona se mora premotrivati s tehnične točke stališča, ker je treba pomisliti, da svet kot celota ni kompetenten. Na vsak način ostane brezdovno moralna vrednost predloga. Osebnost konference se je izrazila, da je težko določiti, kako naj bi se spor drugače rešil. Definitivna odločitev konference, je rekla ista osebnost, ne more biti enostavna. Toda ta odločitev ima dva pred-

pogoja: ali se Italija odreče svojim imperijalističnim aspiracijam, ali se Jugoslovanci sprijaznijo z italijansko oblastjo na Adriji, oblastjo, ki bi bila še hujša, nego ona, ki jo je Avstrija vsilila Srbiji, ne da bi ji dala svobodni izhod na morje. Ker je verjetno, da ne bo popustila nobena stran-ka, sta mogoče samo dve rešitvi: arbitraža, ali sila. Zakaj naj bi bili Jugoslovanci s svojim predlogom o arbitraži grešili nad principom konference? Ali bi hoteli, da svet desetorice diktira Jugoslovancem kot sovražni državi pogoje njihovih dolžnosti? Ali je jugoslovanska država primorana sprejeti te pogoje, ker je mala, a Italija velika? Nemogoče je pripisati Angleščki in Franciji tako nepravične namene! (P. P.)

Mir se bliža.

LDU Bern, 28. marca. (DKU) »Corriere dela Sera« piše, da bo pariška konferenca vsled budimpeštanskih dogodkov pospešila delo. Potrebno je, da se končno odloči za Wilsonova načela in onemogoči razkosanje Nemčije ter razširjenje paustlavizma ob Donavi.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 28. marca. Agence Havas poroča: Ministri za zunanje posle peterih velesil so se danes dopoldne nadalje bavili s proučevanjem mejnih vprašanj za Šlezviško in so se pečali potem z vprašanjem glede preskrbe nemške Avstrije in Estonškega. Glede blokade Nemške Avstrije so sklenili, razveljaviti vse omejitve trgovine s temi pokrajinami, kakor hitro bi bilo urejeno vse potrebno, da se zapreči nadaljnje prevažanje živil v Nemčijo.

LDU Pariz, 28. marca. Agence Havas poroča: Predsednik Wilson, ministrski predsednik Clemenceau in Lloyd George so se sešli danes dopoldne. Skleпали so glede prihoda nemške finančne komisije v Versailles.

Agrarna reforma na Češkem.

LDU Bratislava, 28. marca. (ČTU) Narodne Novine pišejo o vprašanju razlastitve veleposestev, da se mora v tem vprašanju razločevati med češkim in slovaškim stališčem. Slovaška je večinoma agrarna. Prebivalstvo si želi pridobiti zemljišča. To vprašanje se ne sme rešiti po šabloni; rešitev se mora prilagoditi lokalnim razmeram. Agrarna reforma se mora urediti drugače, kakor v pretežno industrijskih krajih. Ne sme se pozabiti, da živi na Slovaškem 1 in pol milijona ljudi od obdelovanja zemlje. Razlastitev veleposestev, kakršno zahteva socialodemokratski blok, je mogoča na Češkem, ne pa na Slovaškem, kjer ni večjih mest in inđu trijskih sredšč. V industriji dela samo 15 odstotkov slovaškega prebivalstva. Drugi del zahteva zemljišča, in sicer kot lastnino.

Boji med Čehi in Mažari.

LDU Bratislava, 28. marca. (ČTU). Dne 25. marca je prebivalstvo mesta Janošice z mažarskimi vojaki napadlo čehoslovaško posadko v Himavski Soboti. Napad je bil odbit.

Iz pokrajine.

kr Ljudskošolska mladina v Mostah porovi na željo občinstva gledališko predstavo v nedeljo dne 30. marca ob 4. uri popoldne. Spored: »Trije bratci.« (Deklam.) Slovenka sem. (Petje.) »Čar gozda.« (Igra v enem dejanju. Gor' čez izaro. (Duet.) Ilirija oživljena. (Deklam.) Mišek pripoveduje. (Kom. prizor.) Na tujih tleh. (Petje.) Kraljica palčkov. (Igra v treh dejanjih.) Lepa naša domovina. (Petje.) Cene prostora: I, 2 K 50 v., II, 2 K. Stojšče 1 K. Vstopnice

se dobijo pri šolski slugi. Čisti dobiček se porabi za nakup šol. harmonija. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

kr **Umrli** je v Kamniku gosp. Anton Vidic, sodni tajnik v pokoju. Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 31. t. m., ob 5. uri popoldne.

kr **Iz Braslovč.** Občinski zastop v Braslovčah je v izredni seji dne 23. marca leta 1919 enoglasno imenoval ministrskega podpredsednika dr. A. Korošca za častnega občana z ozirom na njegove velike zasluge, ki si jih je pridobil kot poslanec te občine in kot prvobornik za našo neodvisnost in ujedinjenje.

kr **Kaj pa cestarji?** Vsi stanovi se gibljejo in organizirajo v svrhu zboljšanja plač za svoj življenjski obstanek. Dosegli so že prav lepe uspehe, kar jim iz srca privoščimo. Le nas cestarjev se nihče ne usmili, in ne skrbi za zboljšanje našega žalostnega, naravnost obupnega življenjskega položaja. Marsikdo izmed nas ima družino 4 do 7 nedorastlih otrok, plačo pa naravnost škandalozno, 40 do 60 kron mesečno ter prav škandalozno draginjsko doklado. Da se s takim prisluzkom v današnji draginji ne more preživljati niti sam cestar 10 dni v mesecu (kije pa so še drugi dnevi v mesecu in njegova družina) je umevno. Zategadelj apeliramo na merodajne faktorje, da se zganejo in nam pomagajo k zboljšanju zasluzka, ker le na ta način bo možen naš obstanek in le na ta način bomo mogli vestno vršiti svoje stanovske dolžnosti. — Več cestarjev škofjeloškega okraja.

kr **Izplačevanje železničarskih pokojnin.** Po sklepu deželne vlade za Slovenijo se bodo izplačevale železničarske pokojnine na račun penzijskega oziroma provizijskega zaklada od 1. aprila 1919 naprej izključno le prijemnikom jugoslovanske narodnosti. O pripadnosti posameznika bo odločevala vlada samostojno na podlagi verodostojnih podatkov. Kot take se bo smatralo uradna kolektivna potrdila občinskih uradov o narodnosti upokojencev. Pristojen je občinski urad bivališča. Ta potrdila naj vpošljejo vsi vpokojenci, ki bi pokojnine pravočasno ne prejeli, na ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani. Percipijenti drugih narodnosti naj se radi nadaljnjega izplačevanja obrnejo na vlado države, kamor po svoji narodnosti pripadajo. Pripomni se, da se nahaja zastopništvo Nemške Avstrije (dr. Fasching) v Ljubljani, Valvazorjev trg števil. 6. — Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani.

Iz Ljubljane.

1 **Repertoar »Narodnega gledališča«.** Dramsko gledališče. V soboto, dne 29. t. m., ob pol 3. popoldne dijaška predstava »Tugomer« izven abonementa; ob pol 8. zvečer »Svet«, komedija, ob znižanih cenah. — V nedeljo, 30. marca, ob pol 3. popoldne »Španska muha«, burka, izven abonementa; ob pol 8. zvečer Ibsenova drama »Strahovi«, izven abonementa. — V ponedeljek, 31. marca, ostane gledališče zaprto. — V torek, 1. aprila, ob pol 8. zvečer Finžgarjeva nova, še ne uprizorjena drama v treh dejanjih »Veriga«, izven abonementa. — **Operno gledališče.** V

soboto, 29. t. m., ob pol 8. uri zvečer »Boheme«, za abonement »C«. — V nedeljo, 30. t. m., ob pol 8. zvečer »Prodana nevesta«, izven abonementa. — V ponedeljek, 31. t. m., ob pol 8. zvečer »Slovaška princeska«, za abonement »A«. — V torek, 1. aprila, ostane gledališče zaprto.

1 **Ženski protestni shod** proti vedno naraščajoči draginji se bo vršil v nedeljo, dne 30. marca, ob 3. uri popoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Udeležite se ga polnoštevilno ženske vseh slojev. Vprašanje je življenjske važnosti.

1 **O modi in naši narodni noši** predava v ponedeljek, dne 13. t. m., v veliki dvorani Mestnega doma ob 8. zvečer gosp. dr. Jos. Mantuani, ravnatelj muzeja. Vstopnina 1 K. Dijaki in dijakinje so vstopnino prosti. To je prvi del cikla predavanj o tem velezanimivem predmetu.

1 **Splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev.** Ustanovni občni zbor »Splošnega društva jugoslovanskih vpokojencev« se vrši dne 3. malega travna 1919 točno ob 2. uri popoldne v Mestnem domu (velika dvorana). — Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Čitanje in odobritev pravil. 3. Volitev. 4. Določitev mesečnih prispevkov. 5. Raznoterosti. K obilni udeležbi vabi pripravljalni odbor.

1 **Peklenski načrt.** Te dni je vozil skozi Ljubljano na Dunaj vlak z živili. Spremljali so ga kakor navadno laški vojaki. Na ljubljanskem kolodvoru je bilo nekaj odmor in tedaj je rekel en laški vojak nekemu v bližini stoječemu železnčarju, češ, da so Kranjci res zelo neumni, ker strdajo, skozi Ljubljano pa se vozi v Nemško Avstrijo toliko živil. Najboljše bi napravili, ako bi vlak obstopili in vsa živila iz vlaka pobrali. Da pokrepi to svoje mnenje, je dal italijanski vojak dotičnemu železnčarju steklenico namiznega olja, ki ga je železnčar seveda z veseljem sprejel. Italijan je še povedal, da bi italijanski vojaki prav nič ne branili, ako bi bil vlak napaden in oropan. — Nekateri železnčarji so z veseljem poslušali nasvet italijanskega vojaka, resnejši in previdnejši pa so odločno povedali, da je to italijanska zanjka, v katero bi nas Italijani radi vlovili, da morejo potem zasesti naše kraje.

1 **Čekovni promet.** Prejeli smo dopisnico: Dne 15. t. m. mi je bila nakazana od deželne vlade plača po mojem možu, ki se nahaja v Italiji. Do danes pa denarja še nisem prejela. Kaj potrebuje cela stvar celih 14 dni, da se dostavi?

1 **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju** mestne občine ljubljanske od 16. marca do 23. marca 1919. Število novorojenih 16, mrtvorjenih 2, umrlih 25. Od umrlih je domačinov 13, tujcev 12. Umrli so za vrtico (davico) 1 (tujka), za jetiko 4 (med njimi 1 tujec), vsled samomora (utopila) 1, za različnimi boleznimi 16, za pljučnico 1, za pegavico 2. — Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za vrtico (difterija) 1 domačin in 1 tujec, za pegavico 1 domačin, za malarijo 2 tujca.

Politična kronika.

p **Italijani vohunijo.** LDU Bern, 28. marca. (Dun. K U) »Corriere del Sera«

trdi, da deluje proti italijanskim zahtevam po Reki tudi velika finančna skupina, ki je vdeležena pri angleški progii Cunard. S tem da podpira progia Cunard jugoslovanska stremljenja, si hoče zasigurati različne privilegije, ki se sredotočijo v monopolu trgovine z Reko.

Zdravstvo.

z **Solnčna kopel.** Pomlad je prišla, nestanovitna sicer, a tukaj je. Solnce je vsak dan bolj prijetno toplo. Zadnji časi so nam pokazali velikansko zdravilno moč solnca, v nekaterih krajih so postale solnčne kopeli pod spretnim vodstvom prava dobrota za trpeče človeštvo. Solnčna kopel je prav izvrstna zlasti če je telo preslabo hranjeno, posebno v dobi okrevanja po mrzličnih boleznih, pri bledici, pomanjkanju krvi, vodeničnih oteklinah in sploh vseh obolelostih, ki imajo svoj izvor v pomanjkljivem delovanju krvi itd. Treba je pa velike previdnosti in zlasti začetniki naj prav posebno pazijo. Čakati moramo po jedi najmanj eno uro, predno se vležemo na solnce, prenehati pa moramo najmanj pol ure pred vsakim večjim obedom. Sedaj v pomladi lahko ležimo na solncu kadar hočemo, sedaj seveda le še v sobi in pa zavarovani proti vetru. Kadar je pa zelo vroče, torej poleti, pa ležimo v opoldanskih urah le prav malo časa ali pa še boljše prav nič, zlasti občutljivi se morajo takrat solnca naravnost izogniti. Najbolj pripravna je solnčna kopel seveda na prostem, združena z zračno. Vsak vrtni posestnik si jo lahko napravi. Pa tudi ravna streha je prav pripravna, španska stena ali pa kaka druga taka priprava nas varuje pred radovednostjo. Dobro je tudi zračno proti jugu ležeče stanovanje, posebno če ima velika okna. Vležimo se slečeni na blazino, pokrito s tanko volneno odejo, ogrnimo si telo s kakim tankim, belim suknom, a to le v začetku, pozneje ni treba. A paziti moramo na glavo, zavarovati jo moramo s solnčnikom, klobukom itd., sicer nastopijo neprijetne posledice solnčne kopeli, razburjenost, prevelik dotok krvi itd. To nastane zmiraj takrat, če glava ni bila zavarovana, pa tudi sicer, če smo predolgo ležali na solncu, zlasti če smo še začetniki. Začnemo s petimi do desetimi minutami, a ponavljamo lahko večkrat na dan. Če smo se enkrat navadili, lahko ležimo celo uro ali pa dve in še več, kakor smo pač občutljivi. Večkrat se nam pa koža sežge, postane rdeča, nastanejo mehurčki, koža se olupl. Če smo previdni, se lahko tudi temu ognemo; če pa že imamo to neprijetnost, se pa poslužimo mokrih obkladkov, pudra itd. in brž jo poženemo. Splošno se ne smemo preveč potiti. Na koncu solnčne kopeli je dobro skopati se. Preje so nasvetovali mrzlo vodo; sedaj že ne več, temveč mlačno. Dobro so tudi lahke vaje in pa nepremično premikanje. Ogibajo naj se pa solnčnih kopeli ljudje posebne občutljivosti, in pa taki, ki so že kdaj dobili solnčnico. Splošno je pa solnčna kopel neprecenljivo dragocena.

Dvojen umor pred ljubljansko poroto.

Na zatožni klopi se mora zagovarjati Matarina Kern, 36 let stara posestnica sestra iz Gorenje, ker je osumljena umora svoje matere Jere in sestre Lenke. Raz-

pravi predseduje sodni nadsvetnik Regaly, državno pravdnštvo zastopa drž. pravdnik Ogorevc, obtoženka pa zagovarja dr. Furlan.

KERNOVA DRUŽINA. — MATI ZBOLI IN UMRE. TUDI SESTRA LENKA UMRE.

Jera Kern je imela v Gorenjah posestvo, na katerem je gospodarila potem, ko je sin France 5. avgusta 1915 vsled ovojni pridobljene bolezni umrl, s svojimi tremi hčerami Katarino, Heleno in Ivano. Nekaj dni pred 22. junijem lani pa je nanagloma zbolela, naganjalo jo je na blato in je bljuvala, nakar je 22. junija, četrte ure potem ko je napravila pred poklicanim notarjem oporoko, nanagloma umrla. Helena je postala dedič, dočim sta dobili Katarina in Ivana volili po 5000 K. Katarina je bila iznevoljena, da ni dobila grunta in je prišlo radi tega med sestrami do nasprotstva. Dne 18. avgusta 1918 je tudi Lenka zbolela pod istimi simptomi, kakor pokojna mati, je drugi dan legla, ne da bi več vstala ter dne 23. avgusta 1918 umrla.

Dr. Globočniku, ki je Lenko v boleznih zdravil, se je zdel slučaj sumljiv ter je

zadevo ovadil sodišču, ki je odredilo najprej raztelesenje že pokopane Helene in pozneje še Jere Kern. Izvedenci, ki so kemičnim potom preiskali vposlane dele teh mrtvecev, so dohnali, da se nahaja v istih toliko mišnice (arzenika), da bi moral vsak odrasli človek vsled zastrupljenja umreti.

Da bi bili Jera in Helena Kern sami iskali smrt, za to ni nikakega povoda. Obe sta sprejeli tolažila katoliške vere, in kakor povedo priče, sta tožili v boleznih, da si ne morate razlagati, zakaj se ju je ista polastila; obedve sta slednjic tudi zahtevali zdravnika. Pa tudi obdolženka sama pripozna, da je Lenka jemala zdravila z namenom, da bi ji odleglo. Obe sta bili gmotno dobro situvirani, tako da ne more biti o tem dvoma, da sta morali umreti po tuji roki.

KERNOVI — ČUDNI LJUDJE.

Kernovi so bili, kakor spričujejo sovedje, čudni ljudje, ki se niso mnogo družili z drugimi, razun tega so pa tudi bili lakomni. Katarina in Ivana Kern sta od nekdanj držali skupaj proti sestri Heleni, za katero se je zavzemala mati Jera Kern. Opetovano je prišlo med Katarino in Lenko do spora, posebno po materini smrti, ker je prva zahtevala zase domači grunt, češ, da je ona največ delala pri hiši.

Ko sta mati in sestra umrli, ni kazala

KATARINA KERN OSUMLJENA UMORA.

Obdolženka je delala na to, da ji pripade grunt. Imela je namreč razmerje z Francetom Urbancem, s katerim se je hotela poročiti, toda ker on tudi ni imel postestva, je skušala kot 37 letno dekle omogočiti si svoj lastni dom, na nepostaven način s hudodelstvom. Po smrti sina Janeza l. 1915 je bila kot najstarejša hči izmed neodpravljenih sestra kot prva poklicana, da ostane na domačji, ki ji je bila zagotovljena, če umrje mati. Treba je bilo tedaj le mater odstraniti, ker se ji je tudi posrežilo tako, ne da bi bil kdo slutil, da je

ista umrla vsled zavžitega strupa. Toda komaj se ji je ta sklep posrečil, nastala ji je nova zapreka, ker je mati, ko je čutila bližujočo smrt, poklicala notarja in si postavila oporočnega dediča v osebi Helene, ki pa svojih pravic glede zemljišča nikakor ni hotela odstopiti svoji sestri Katarini. Zrastel ji je torej pogum, ko je spoznala, da se je posrečil njen poskus pri materi in je z istim sredstvom nastopila tudi proti svoji sestri, da jo spravi s pota, katerega si je začrtala.

V KERNOVI HIŠI SO IMELI VEDNO MIŠNICO.

Po pričah je dognano, da so imeli v Kernovi hiši vedno mišnico, katero je ranjki oče uporabljal proti lisicam in pri konjih, da so zglehali lepši. Po dolgem iskazju pa se je tudi pri hišni preiskavi našla v podstrešni sobi v kotu na tleh pod zibel-

ko med drugim papirjem mišnica v obliki kamna, katerega so zvedenci spoznali, da je iste kemične substance, kakor je bil strup, s katerim sta bili Jera in Helena Kern zastrupljeni.

ZASTRUPLENJE SE JE VRŠILO POLAGOMA.

Glede teh dveh je po priznanju obdolženke in po izpovedbah prič dognano, da sta bili vedno dobrega zdravja, čvrsti in zelo delavni, tako da nista prišli v položaj, se z različnimi zdravili lečiti se. Toda pri obeh dveh so se pojavili pred smrtjo isti simptomi tako, da je povsem verjetno, kakor navaja zdravnik dr. Globočnik, da se

je strup namešaval v manjših dozah, katere sta isti opetovano povžili. S tem je bilo namenjeno doseči utis, da se je razvila bolezen in odvrniti vsak sum zastrupljenja, ki bi se takoj obrnil proti obdolženki. Ta namen se je tudi v resnici dosegel, posebno ko je umrla mati Jera Kern, glede katere do smrti Helene ni nikdo slutil, da je bila

zastrupljena. Vsekako se je moral primešati strup jedilom, ker sta obedve pričeli jemati zdravila šele, ko sta oboleli. Jedila pa je pripravljala v hiši vedno obdolženka, kakor sama pripozna. Da pa je bila pri primešavanju strupa zelo previdna in da se je zastrupila le ona jed, ki je bila namenjena materi ali sestri, pa ni treba posebno povdarjati. Zato pa je imela ona kol kuharica edino priložnost. Pozneje, ko sta mati in hčer oboleli, je bilo tako postopanje še jednostavnejše, ker se je bolnikom kuhala čaj in so se jim dajala zdravila in se je Heleni spekel posebej kruh ter so se za njo ocvrli »flanceti«. Sicer pa je Marija Jalen izpovedala, da ji je Helena pravila o priliki obiska pred smrtjo, da jo je zelo zapekla, ko je pila z limonovo kislino od Katre pripravljeno pijačo. Med boleznijo Helene je Katarina skrbno zaklepala hišna vrata, tako da so morali obiskovalci govoriti z bolnico le skozi okno, če ni bilo doma obdolženke, ki pa je kljub odredbam dr. Globočnika, naj shrani blato Helene da ga pregleda, isto spravila vedno stran, da bi tako onemogočila preiskavo in odstranila sledove, iz katerih bi se zamoglo sklepati na povzročitev bolezni.

KDO JE STANOVAL PRI KERNOVIH.

V hiši Helene so stanovali le obdolženka, dva hlapca in sestra Ivana odn. tudi Helena. Ivana je po materini smrti jutraj odhajala iz hiše in se vračala na večer domu spat, čez dan pa je bila pri sestri Mani, poročena Avsenik. Popolnoma je torej izključeno, da bi Ivana zamogla nastopiti dejansko proti sestri Heleni, ker je živela izvan hiše v onih časih, ko se običajno je. Ker pa sta oba umora v tako tesni zvezi, da ne more obstojati nobenega dvoma o tem, da je zakrivil smrt matere in hčere isti storilec, je tedaj izključeno, da bi Ivana zavdala materi.

Najmanjšega povoda ni, ki bi opravičeval sum, da je bila na smrti matere in hčere zainteresovana kaka druga oseba kakor sestri Katarina in Ivana. Drugi otroci so bili odpravljeni, tedaj ne glede na to, da ni bilo priložnosti, zastrupljati jedi, niso imeli povoda, se lotiti tako groznega dejanja. Res je Helena med bolehanjem razvila tudi nekaj zdravil, vendar pa so ista glasom pričevanja Marije Jalen se izkazala le kot nedolžna sredstva, kakor limonova kislina, jedilna soda in čaj.

OBDOLŽENKA TAJI.

Katarina Kern odločno taj, da bi zastrupila svojo mater in sestro. K razpravi je bilo povabljenih 12 prič in izvedenci. Razprava je res zelo zanimiva. Doslej še ni neoporečno dokazano, da bi bila Katarina Kern morilka. Rzsodbo, ki se bo razglasila še le pozno zvečer, bomo priobčili prihodnjic.

Po svetu.

s Z aeroplanom na koncert. Znani mažarski goslar Frančišek Vecsey je bil za generalne stavke v Berlinu in je imel odpotovati v Kodanj, da bi tam koncertiral. Ko se pa vlak niso vozili, se je virtuoz hitro odločil za aeroplan. Odletel je

v Warnemünde, odkoder se je prepeljal s parnikom v Gjedser, kjer je spet stopil v arakoplov in srečno še pravočasno prišel v Kodanj.

s Kolinski karneval pod angleškim nadzorstvom. Dopisnik lista »Daily News« je poročil svojemu listu, da se je letos spet po več let h vršil sloviti kolinski karneval. Vsekako letos ob povsem drugih odnošajih, namreč pod nadzorstvom angleških vojakov. Angleški general ni samo radovoljno dovolil obhajati karneval, temveč je tudi naročil jestvin, da, celo mnogo sladčic, da bi ne bilo tridnevno karnevalsko veseljačenje pokvarjeno. Edini pogoj je bil, da se vse karnevalsko praznovanje vrši v političnem pogledu brezbarvno. V programu ni bilo terej nobenih političnih karkatur in žalitev, kar je bilo v mirnih časih poglavitna točka karnevalskemu humorju. Angleži so si z zanimanjem ogledali veselice in se jih celo udeležili. Angleška godba je igrala nekoliko ur in škotski dušaši so korakali v sprevedu po mestu. Ej, pa to ni bil tisti karneval kakor v mirnem času. Pouličnega veselja se je udeležila samo mladina in otročaji. Starejšim je zadostovalo, da so se spet enkrat do sitega najedli in napili.

s Vilice v želodcu. Londonski listi pišejo o zanimivi operaciji, ki so jo izvršili zdravniki v Marijini bolnici v Londonu na mladi irski služkinji. Deklici je ušel kos mesa v goltanec. Iz strahu, da se ne bi zadušila, je popadla vilice ter z ročajem potisnila meso doli, ali z mesom so ji zdrknile v želodec tudi vilice. Ko so zdravniki z Rentgenovimi žarki doznali, da so vilice v istini v želodcu, so izvršili operacijo, ki je popolnoma uspela. Deklica je bila kmalu zopet zdrava in vesela.

s Ameriški častniki in vojaki študirajo v Parizu. Ameriško armadno poveljstvo je dovolilo večjemu številu ameriških častnikov in vojakov nadaljevati študije, ki so jih morali prekiniti vsled vojske. V Parizu je že okoli 1200 takih študentov. Nekateri med njimi znajo francoski in obiskujejo tečaje, ki jih je francoska vlada ustanovila v ta namen na Sarbonne, na pravni in zdravniški fakulteti ter na drugih visokih pariških šolah. Ostali, kateri ne umejo francoski, se uče francoščine v »Alliance Française«. Društvo za francoski dom, čigar predsednik je Mr. H. Bergson, se bavi z opremljenjem stanovanj za ameriške študente.

s Bajke iz Rusije. Trockij nadzoruje vojaštvo na konju, prav tako, kakor je svoj čas delal to car po starem carskem načinu. Vojaki ga morajo pozdravljati: »Dobro jutro, gospod Trockij, dobro jutro vam voščimo!« — Študentje, ki so vpisani na moskovskem vseučilišču, dobivajo plačo zato, da hodijo k predavanju. Pri današnjem boljševiškem gospodarstvu je to povsem umljivo. Kdo bi šel sicer študirat, ko ve, da se danes najbolj omejenemu delavcu desetkrat bolj godi, kakor izobražencu, ki se je mučil s študijem celo vrsto let. Ali da se ne more izhajati brez izobraženih ljudi, je boljševikom tudi že jasno. Zato vabijo mladino z denarjem. — V tramvajem vozu je zapazila šolarica, da poleg nje sedečemu vojaku iz rokava

kri teče. Vprašala ga je sočustveno, ako je ranjen. Vojak se je vprašanja ustrašil. Skočil je in hitel k izhodu. V zmedenosti je izgubil na stopnicah ravnotežje in padel na tlak tako nesrečno, da je bil skoraj na mestu mrtev. V rokavu njegovega plašča so našli celo žensko roko, ki je bila polna prstanov in zapestnic.

s Črke kot imena krajev. Vojska je vzbudila zanimanje za geografijo. Prišli so na marsikaj in nekdo je začel iskati kraje, ki imajo prav malo črk. Dobil jih je nekaj z eno samo črko. Neki kraj v Tibetu se imenuje kar U, mesto v kitajski provinciji Čili pa I, ravnotak I pa nahajamo kot označbo za neko drugo mesto v provinciji Šantung. Na otoku Ponape med Karolini je mesto U. Na Francoskem se imenuje dotok reke Beuvron kar A. Besed A imamo pa vse polno, 17 km od francoskega mesta Peronne leži majhna vasica z imenom Y.

s Kriza v trgovini demantov. Med vojsko se je pojavilo tako pomanjkanje demantov, ne samo v Evropi, temveč splošno, da so mislili na to, kako bi demante razdelili. In sicer v razmerju kakor je bila trgovina z njimi pred vojsko. Da ni bilo demantov na trgu, je tudi ena od posledic sedanje vojske. Kljub velikanskim cenam so po demantih zelo povpraševali. Ni čuda, vojni dobičkarji! Na leto so hoteli za približno 500 milijonov več demantov kakor jih je bilo v prometu. A ne samo da so vojni dobičkarji vse pokupili, tudi produkcija sama ni zadostovala. Največ demantov so dobili v Južni Afriki, a tamošnja dobivališča so bila v prvih 18 mesecih vojske zaprta. Če bo šlo to tako naprej, kakor se je začelo, bo morala marsikaka brusilnica in prodajalna prenehati z obratom.

s Ameriška kazen. Ameriški 345 polk se je vadal v Arcachonu. Neko noč je zafrobil znak alarma za naval strupenega plina. Nadzorovalni častnik je našel v neki sobi dve minuti po alarmu dva vojaka, ki še nista imela natakajene maske proti plinu. Major ju je proglasil mrtva in drugi dan proti večeru so jima napravili predpisan spreved. Spreved, ki ga je spremljala glasba, ki je svirala mrtvaške koračnice, s polkovnikom na čelu — se je napotil s »pokojnikoma« proti kanalu Cazeaux. Tu je govoril kaplan nagrobni govor, nakar so zagnali »pokojnika« v vodo. Malo pozneje sta prišla iz vode vsa mokra in sklenila v duši, da se ne bosta več zakasnila. Od tega dne so si vsi hitro nadeli masko in morda je to tega ali onega rešilo smrti v Argonih.

s Pierre Lotti brani Turke. Pierre Lotti, ki je od nekdanj prijatelj Turkov, naprošen od nekoliko tamošnjih prijateljev, piše v »Figaro« pod naslovom »Poslednje prošnje za obsodbo na smrt« veliki in sentimentalno ogabni članek v korist Turkov in Turčije. No, mesto dokumentov in dokazov pripoveduje same zgodbe, po katerih dokazuje, da so Turki kavalirji in prijatelji Francozov. Članek končuje z izjavo, da ne upa na uspeh svojega posredovanja, da se bo zato stisnil v kot in čakal na čas, ko bo mogel prinesiti v posebni knjigi nespočitne dokaze krivic, ki

se gode Turčiji. To ni prvič, da Pierre Lotti lomi kopje za Turke. V tursko-srbski vojni je prinesel v »Illustration« članek, podprt s slikami, v katerem je hotel dokazati z vso silo, da pripada Adrionopel samo Turkom. Splošno domnevajo, da vodi Lottija v delovanju te vrste bolj romantično turkoljubje (treba je samo, da se spomnimo ljubavnih zgodb, ki jih je doživel tu), ko pa pravičnost. Končno, kdor se hoče prepričati o pravičnosti Pierre Lottija, naj čita samo njegove »Trois journées de guerre«, v katerih govori s srednjeveško vojno krutostjo o osvajanju Anama in o prijaznih Animitih. No, Lotti je pesnik in pustil bi, da gredo dežele in gradovi k vragu, samo radi ljube romantike in »inscenerije«.

s Nemške ladje v tujini. Da se je splečalo pobrigati se za nemške trgovske ladje, vidimo iz števila in tonaže ladij, ki so se nahajale med vojsko na tujem. Za primer nam bodi to, da je vsebovala vsa avstroogrška trgovska mornarica pred vojsko okrog 650.000 ton, tona okrog tri kubične metre. Nemških ladij je bilo pa samo v pristaniščih Unije za kakih 450 tisoč ton, zraventege pa še v kolonijah Unije okrog 110.000 ton. Družba Hapag (Hamburg - Amerika) je imela v ameriških pristaniščih 35 parnikov z vsebino 248.000 ton, severo-nemški Lloyd 12 parnikov s 148.000 tonami, nemško-ameriška petrolejska družba pa osem parnikov in 49.000 ton. — Vrtegega je bilo v argentinskih pristaniščih 37.000 ton, v Braziliji 200.000 ton, v Čile 180.000 ton, Mehika 20.000, Panama 4000, Paragvaj 25.000, Urugvaj 35.000, Kina 20.000, Holandska in njene kolonije 175.000 ton. V potugalskih pristaniščih in kolonijah Portugalske pa zopet 250.000 ton! Ogromne številke!

Alva Edison.

Pač nista bili še pri nobenem izumitelju že za časa njegovega življenja pesem in resnica tako tesno spojeni kakor pri Edisonu. Pa vendar ni bilo treba posebnih legend, da postane slaven ta mož, ki je toliko pripomogel k zmagi nad temo s tem, da je iznašel električno žarno luč. Eden njegovih življenjepiscev pravi, da je rekel enkrat Edison tole: »Ženij obstoji iz enega procenta inspiracije — če nam pride kakšna misel — in iz 99 procentov transpiracije — če se potimo.« Ta beseda prav dobro oriše njega samega. Njegovo izredno duševno moč je podpiralo njegovo ogromno delo in njegova delavna moč. Od l. 1863. do leta 1900. je prigljal 1300 patentov; od teh so mu jih dali 900. To se pravi, skozi 40 let izdelal vsakih 11 dni nov patent. Do danes je prigljal gotovo več kot 2000 patentov. Eden njegovih dolgoletnih sodelavcev je na vprašanje, kako Edison živi, prav dobro odgovoril: »Vse njegovo življenje obsega eno samo besedo: delo. Delo je njegovo življenje, njegova navada, njegova strast, poleg dela in sanj ničesar več na svetu.

Rojen je bil 11. februarja 1847 v Milanu, majhnem mestecu države Ohio. Deset let star je začel v domači kleti delati

poskuse. Ker je bilo pa tam prevlažno so ga spodili: pod sredo. Tam je lezal in cepel cel dan in tam poskuse z dvesto steklenicami, v katerih je imel svoja kemična sredstva, da mu nihče ne krače je zapisal na steklenice: strup. V šoli mu je rekel učitelj, da je slaboumen. Šel je domov že po treh mescih, in mati ga je učila prve začetke. Že z dvanajstim letom si je moral sam služiti kruh. Prodajal je časnike na železnici, kakor se je to začelo pri nas ravno v zadnjih tednih; poleg tega pa sadje, orodje itd. A kmalu je postal gospodar in je vzel druge »pomočnike« v svojo službo, ki so morali prevzeti delo prodajanja. Sam je pa sedel v tovornem vozu, delal tam poskuse in bral knjige. — Še danes je branje poleg njegovega pravega dela prva njegova strast. — Ko mu je pa enkrat padla na tla stekleničica fosfora, ki ga je potreboval za svoje kemične poskuse, in je začelo goreti, so ga kratkomalo z vso njegovo nevarno kramo vrgli iz vlaka. Pa to mu ni vzelo poguma. Spremenil se je, prodajalec časnikov je postal založnik časnikov; in ker je videl, koliko pomaga pri tem brzojav, se je začel pečati s umetnostjo telegrafiranja. Brez vsake teoretične predizobrazbe ni postal samo eden najboljših brzojavnih uradnikov, ampak je izumel tudi nove načine telegrafiranja. Tako na primer, da lahko pošljemo po eni in isti žici dva, tri, celo štiri telegrame, ne da bi brzojavke druga drugo ovirale. Sedemnajst let je bil star, ko je iznašel dvojni način telegrafiranja, in dvaindvajset, ko je sestavil avtomatični brzojav, ki pošlje tudi na največjo razdaljo 3000 besed na minuto.

Kako je bil Edison navajen delati, nam kaže najbolj opis njegovega prijatelja Bachelorja. Pripoveduje nam, kako se je Edison trudil, da bi dobil kemično tekočino za pripravo papirja za hitri brzojav. »Nekega večera pridem k njemu, sedel je pred kupom kemikalij in knjigo o kemiji; kup je bil cel meter visok, ker je bil nagromadil knjigo na knjigo. Naročil si je bil knjige iz Novega Jorka, Londona in Pariza, študiral je noč in dan. Obedoval je na pulku in spal v stolu. V šestih tednih je prebral vse knjige in si napravil izvlečke iz njih, celo kopico. Sestavil je formule in rešil je uganko — edina rešitev, ki je bila — popolnoma po njegovih željah —, poslal je v svet 200 besed na minuto na 250 milj dolgi žici.« Milja je 1609 metrov, 250 milj torej nad 400 kilometrov.

Poleg telegrafa se je zanimal za izdelavo telefona. Njegova bistroumnost je iznašla mikrofon, ki je še danes bistven del telefona in ga napravi šele uporabljivega. Ko se je pečal z izboljšanjem telefona, je znašel vse polno drugih novosti. 30. avgusta 1879. so v mestni dvorani v Saratogi prvič javno poskusili govoriti na večjo razdaljo, poskus se je izvrstno obnesel. Iste-ga leta, dva mesca pozneje, 21. oktobra, je gorela v Edisonovi delavnici prva električna žarnica. A koliko pripravil je bilo treba za to! Že samo, da je dobil pripravno snov za žarno nit, je spremenil Edison v oglje najrazličnejše stvari in je spoznal, da so zogljenе niti bambusa najbolj pripravne. Dognal je pa iz literature,

da nima bambus nič manj kot 1200 različnih vrst. Poslal je nemudoma ponje in kam? V Azijo na Sumatro in na Japonsko, v južno Ameriko na bregove reke Amazonas in pa na otok Kubo! Od povsod so mu poslali vse vrste. Preskusil je 600 vrst ni odnehal in ni se utrudil. Dognal je nazadnje, da so le tri uporabne za izdelovanje trpežnih žarnih nit. Na žarnico je imel nazadnje 169 patentov.

Tesno spojeno je Edisonovo delo z iznajdbo fonografa in kinematografa. Bil je vedno izumitelj, zaradi izumitve same. Cello najhujši udarci usode mu niso vzeli poguma. — Udarci so bili hudi; največje njegovo podjetje, pridobivanje magnetne rude, mu je vzelo vse premoženje, ker so dobili ob Gornjem jezeru zaklade rude, ki jo je bilo lažje obdelati. — V svojem prav ameriškem optimizmu, združenem z žilavostjo njegovih holandsko-škotskih predmetov — po očetu je Holanec, po materi škot — in pa v svoji delavnosti kot izumitelj vidi Edison sredstvo, da peče človeško v »lepšo bodočnost«. Temu namenu naj služi tudi nov sistem, ki ga je on iznašel in imenoval »električna vojska«. Ta vojska naj bi onemogočila vsako vojskovanje. Okoli postojank, ki jih hočemo braniti, hoče postaviti v enakomernih razdaljah akumulatorje, ki proizvajajo nepretrgan, izredno močan električen tok. Poseben aparat, ki tvori jedro in obenem še neodkrito skrivnost Edisonovo, pošilja ta tok v obsežno okrožje, tako da nastane v zraku neviden električen zid, ki ga nihče ne more prekoračiti oziroma premagati. Kajti vsakega, ki pride v obližje tega zidu, bi elektrika takoj usmrtila. Baje je konstruiral Edison tudi poseben aparat, ki prisili vse aeroplane in zrakoplove, ki hočejo čez to električno polje, da morajo takoj na tla. Tudi to se izvrši z elektriko, in sicer gre tukaj za poseben top, ki lahko vrže elektriko v veliko višino; ta elektrika prepreči vsako nadaljnje delovanje motorjev v zračni ladji in morajo se brez vsakega ugovora spustiti na tla. A Edison je rekel, da bo to svojo iznajdbo pokazal šele po vojski.

Sicer pa njegova ideja ni izvirna. Tudi drugim je šlo to že po glavi, samo izpeljava, ta seveda se posreči samo Edisonu. Recimo, da imamo aparat, ki izžariva velikansko električno moč. Sovražna armada koraka proti nam, spustim na njo tok, jo obkrožim z njim in jo ustavim. Treba iznajti samo tak aparat, v katerem nakopičimo velikansko električno energijo, in vsako vojskovanje bo nemogoče. In če se bo Edisonu posrečilo še to, potem bo res največji dobrotnik človeštva in nas bo resnično peljal v lepšo bodočnost.

Narod, ki izumira.

(Po Nansenu priredil Ivan Bežnik.)

(Dalje.)

ZUNANJOST IN OBLEKA.

»Živo imam Eskime pred očmi, ko se spomnim njih srečanja na vzhodni obali. dvoje rjavih, smejočih se obrazov, obkroženih z dolgimi, črnimi lasmi, je stalo

sredi ledu. Sijala sta od samega zadovoljstva s seboj in celim svetom, s polprijaznimi in polplahimi pogledi na nas, čudne tujce.

O Eskimu lahko trdimo, da je lep. On ima okrogel, širok obraz, velike okorne poteze, male, temne, večkrat stransko ležeče oči, potlačen nos, ozek zgoraj, a spodaj širok, okrogle razvite ustnice, velika usta in široke zelo razvite čeljusti, ki mu dajejo z okroglimi ustnicami poseben izraz. V ustih ima dve vrsti močnih bleščočih zob. V celoti dela vse skupaj tak vtis, da misli človek ob pogledu nanje nehote na mnogo dobrih jedi. Ob enem pa leži v teh potezah, posebno pri ženskah, veliko ljubkosti.

Navadnemu človeku, vajenemu dolgo-obraznih in tenkonosih in bledih »lepote«, na prvi pogled Eskimo ne bo ugajal. Le počasi si človek izbije te priučene nazore in spozna, da je Eskimo v svojem, od tolašče bleščem zdravju, res lep. Plavo morje in solčni žarki, beli ledeniki in sredi te okolice človeška bitja, s svojim čustvom, mesom in vročo krvjo.

Tako dober vtis pa napravijo le mladi ljudje, ki se pa starajo hitro, zelo hitro. Izsušene, motnooke, plešaste starke niso lepe; te spominjajo na zmrznjena jabolka, neka tihota leži v njih. »Delo« je zapisano na njih obrazu, pa tudi »jesti, obilo jesti«.

Na zapadni obali so Eskimi, ki se bodo zdeli navadnemu Evropejcu mnogo lepši; po svoji brončni barvi, črnih obrvih in očeh so podobni kakemu romanskemu ljudstvu; nastali so po ženitvi in moštvi z Evropejci. Tu in tam se dobe tudi posamezniki, ki se zde judovskega pokolenja. Vendar pa je v ti mešanici nekaj mehkužnega, pravi Eskimi delajo lepši, zdravjši vtis.

V Evropi razširjeno mnenje, da so Eskimi majhne postave, je napačno. Moremo jih šteti k srednjim ljudem. Njih telesa so razvita, posebno v gorenjem delu. Možje so zastavni, močnih rok in širokih prstov, toda ozkih ledij in neprimerno šibkih nog. Zato imajo tudi v starosti negotovo hojo in so krivi v kolenih. Spodnji del telesa je radi dnevnega sedenja v kajaku nerazvito.

Prva posebnost, ki jo zapazimo pri ženski, so ozka ledja. Roke in noge imajo navadno lepe, okrogle. Celá njih postava napravi zelo ugoden vtis.

Glavna barva čistokrvnih Eskimov je rjava ali sivorumena, katera se posebno jasno izraža pri pol-Eskimih. Ta temna barva postane pri moških in starih radi pomanjkanja čednosti še temnejša. Zanimivo, dasi neokusno je, kar pripoveduje Hanus Egede o načinu njih umivanja: »Oni postržejo blato z nožem raz obraza in nato nož obližnejo.«

Novorojeni otroci so bolj svetle barve, pa ne radi tega, ker se še niso umazali. Že Saabyje poroča, da imajo na križu temnoplavo liso, od katere se potem razširi temna barva po vsem telesu. Tudi Holm je pripovedoval nekaj podobnega z vzhodne obali.

Obleka Eskimov je zanimiva. Posebnost je, da se ženske oblačijo tako, ko moški, kar je vsekakor bolj praktično in slikovito, ko vse modne evropske obleke.

Možje v južni Grenlandiji oblačijo timiak, ki ima obliko našega volnenega te- lovnika ali spodnje jopice. Napravljajo ga iz ptičjih kož s perjem in puhom na zno- traj. Na timiaku pa je kapuca, ki se po- tegne čez glavo. Timiak je lepo obšit s pasjo kožuhovino na rokavi in za vratom. Čez to obleče anorak, nekak sukajič, ki pa je zdaj večina iz bombaževine. Noge ličijo v hlačah, ki so napravljene iz kože tjučenja, ali tudi iz evropskega blaga. Na nogah ima kamikere, iz kože tjučenja, ki pa so dvojne: notranje so nekake debele, z dlako na znotraj obrabene nogavice, zuna- je pa nepremočno usnje brez dlak. Pod- plat med »nogavico« in zunanjim čevljem je napolnjen z morsko travo. Take kami- kere obuje potem Eskimo na boste noge.

Obleka žensk je moških zelo podob- na. One nosijo timiak, toda brez kapuce, pač pa je zato ovratnik iz črne svetle pasje kožuhovine tem večji in se sklepa z ovratnico, okrašeno s steklenimi dragulji. Tudi rokavi so obšiti s kožuhovino kar naj- lepše. Ta timiak je preoblečen z bomba- žastim blagom, ki je kar mogoče sijajno in živo barvano: rdeče, modro, zeleno ali rumeno; spodaj ob robu pa je timiak obšit s širokim, pisanim, najpogosteje svilenim trakom. Hlače nosijo tudi iz kože severnih jelenov, samo, da so krajše ko pri moških in sezajo samo do nadkolen ter so okra- šene spredaj s pisanim usnjem ali s pro- gami jelenje ali pasje kožuhovine. Kami- kere pa so daljše kot pri moških in jim se- zajo čez kolena; te so navadno rdeče, pla- ve, lila ali tudi bele barve in okrašene na sprednji strani.

Poleg opisanih oblek pa se nahaja še posebna obleka za žene, ki imajo dojenčke. Imenuje se amant in podobna v vsem ano- raku, samo s to razliko, da ima na hrbtu veliko malho, v kateri nosi otroka k vsa- kemu delu.

V Grenlandiji ne izhajajo modni časo- pisi, zato se tudi moda ne izpreminja tako naglo ko pri nas. Da pa tudi v tem oziru niso popolnoma zapuščeni, nam priča sle- deče:

V prejšnjih časih je bil pri ženskah anorak ravno tako dolg, ko pri moških. Ko pa so Evropejci uvedli perilo, so bile ženske mnenja, da je srajca vse prelepa, da bi morala ostati skrita. In namesto, da bi začele, ko naše ženske, obleko izrezo- vati zgoraj, so to pričele spodaj in tako je postal anorak tako kratek, da se vidi med njim in hlačami za dlan širok pas srajce. Eskimi na vzhodni obali nosijo enako obleko, ko na zapadni obali, samo da je timiak, mesto iz ptičjih, iz tjučenjevih kož. Tudi v severni Grenlandiji rabijo raje ko- žo tjučenja ali severnega jelena.

Poleg tega pa vlada na vzhodni obali čudna navada, da je družina, kadar je do- ma, v hiši ali v poletnem šotoru, skoraj popolnoma gola in ima kvečjemu krog ledij nekak pas, ki so ga raziskovalci ime- novali po vsi krivici »spodnje hlače«. Eskimi sami imenujejo to opravo natit ali »domačo obleko«. Priporočujejo, da so vsi Eskimi nosili v prejšnjih časih to »obleko«. To bi mogli zagovarjati samo radi tega, ker bi sicer debela obleka zabranje- vala izhlapevanje kože, posebno v gorkih

zimskih stanovanjih. Misijonarji so se bo- rili proti ti čudni navadi in jo odpravili na zapadni obali popolnoma.

Vendar pa so v tem oziru tudi zapadni Eskimi še vedno otroci narave. Ženske so proti tujcem sramežljive, a med seboj ne kažejo obilo sramu, tudi tedaj ne, kadar se Evropejca že čisto privadijo. Kaj pripove- duje Hans Egede?

»Čisto naravno se jim zdi, če opravijo svojo potrebo v pričo drugih, v poseda, ki je v sobi, vseeno, koliko ljudi je navzo- čih...«

Lasje Eskimov so vranje črni, gladki in trdi, ko konjska griva, ki rastejo čisto po svoji volji. Na vzhodni obali jih sploh ne strižejo; z vrstico jih zvežejo, da jim ne padajo čez obraz. Le otrokom jih porežejo tu pa tam.

Ženske zvijejo lase v trl čop na vrhu glave. Žene z vzhodne obale jih zavežejo z usnatimi jermeni, a one z zapadne obale z barvanim trakom. Mlade deklice zave- žejo lase z rdečim, a če imajo nezakonske- ga otroka, z zelenim trakom, žene s pla- vim, a vdove z črnim trakom. Če bi se slednje rade zopet poročile, združijo črno barvo z rdečo, one pa, ki izgubijo upanje, da bi se poročile še kdaj, nosijo bel trak.

Čop las vrhu glave, to je ponos slednje Grenlandkinje, ki pa mera biti trdo zvit in moleti kolikor je mogoče v zrak. Po- sebno veliko važnost na to polagajo mlada dekleta, godna za možitev in zasukajo po- gosto lase s tako silo, da dobijo že zgodaj plešasta mesta na glavi. Tudi Eskimo ima precejšnjo mero nečimernosti. Čudno in skoraj neverjetno je, kar pripovedujejo po- znavalci razmer, da ženske rade umivajo lase v scalinu in rabijo to vodo za »par- lum«, ki pač ni za evropske nosove. Po- znavalci pripovedujejo mnogo stvari, ki pričajo, kako ravnodušni so Eskimi v tem oziru, a bojim se, da bi s popisovanjem teh, uropal čitatelju vse simpatije do tega ljudstva.

Pravijo tudi, da so matere v prejšnjih časih otroke oblizale, ne da bi jih univale in da so pri iskanju uši vsako posebej po- jedle, kar spominja na opice.

Naj govori zopet Hans Egede: »Jedo iz iste posode, iz katere so poprej jedli psi, ne da bi jo pomili, žrejo mrčes s svojega telesa in teles drugih, sploh so mnenja, da mora vse, kar pride iz nosa, pasti v usta.«

Komur se zde te posebnosti Eskimov spodtakljive, naj pomisli, kakšno je moralo biti vsako ljudstvo, ko se je nahajalo v ti višini razvoja, na katerem stoje danes Eski- mi. —

Aprovizacija.

a špeh na rdeče izkaznice A. Stranke z rdečimi izkaznicami A prejmejo špeh v ponedeljek, dne 31. t. m., na Poljanski ce- sti št. 15. Določen je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 70, od 9. do 10 štev. 71 do 140, od 10. do 11. štev. 141 do 210, od pol 2. do pol 3. štev. 211 do 280, od pol 3. do pol 4. štev. 281 do 350, od pol 4. do pol 5. štev. 351 do 420, od pol 5. do pol 6. štev. 421 do konca. Stranka dobi za vsa- ko osebo pol kilograma špeha, kilogram stane 24 K.

a špeh na rdeče izkaznice B štev. 1 do 490. Stranke z rdečimi izkaznicami B prej- mejo špeh v torek, dne 1. aprila na Po- ljanski ceste štev. 15. Določen je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 70, od 9. do 10. štev. 71 do 140, od 10. do 11. štev. 141 do 210, od pol 2. do pol 3. štev. 211 do 280, od pol 3. do pol 4. štev. 281 do 350, od pol 4. do pol 5. štev. 351 do 420, od pol 5. do pol 6. štev. 421 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po pol kilograma špeha, kilo- gram stane 24 kron.

a špeh na rdeče izkaznice B od št. 491 do št. 1051. Stranke z rdečimi izkaznicami B prejmejo špeh v ponedeljek, dne 31. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti (apro- vizačno skladišče). Določen je ta-le red: dopoldne od 8 do 9 št. 491 do 571, od 9 do 10 št. 572 do 651, od 10 do 11 št. 652 do 731, popoldne od pol 2 do pol 3 št. 732 do 811, od pol 3 do pol 4 št. 812 do 891, od pol 4 do pol 5 št. 892 do 971 in od pol 5 do pol 6 št. 972 do 1051. Ktranka dobi za vsako osebo po pol kilograma špeha. Kilogram stane 24 kron.

a Meso na rdeče izkaznice B štev. 601 do konca bo delila mestna aprovizacija v torek, dne 1. aprila v cerkvi sv. Jožefa. Določa se ta-le red: dopoldne od 8. do pol 9. štev. 601 do 800, od pol 9. do 9. štev. 801 do 1000, od 9. do pol 10. štev. 1001 do 1200, od pol 10. do 10. štev. 1201 do 1400, od 10. do pol 11. štev. 1401 do 1600, od pol 11. do 11. štev. 1601 do 1800, od 2. do pol 3. do 3. štev. 2001 do 2200, od 3. do pol 4. štev. 2201 do 2400, od pol 4. do 4. štev. 2401 do konca.

a Meso za zavode. Mestna aprovizaci- ja bo delila meso za zavode v torek, dne 1. aprila od 1. do 2. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Kilogram stane 16 K.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi slamnate čevlje (solne), predpra- žnike, slamnate podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slamnikov,
Stob p. Domžale.

Tovarna je 7 minut oddaljena od kolodvora.

Strugar Karol Hlupič

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6

se priporoča cenj. občinstvu in sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, ki jih izvršuje hitro in poceni.

Sprejme se izurjen pomočnik.

DRVA

trda in mehka, metrska, drobno klana, kolobarji, trske oddaja po primernih cenah na drobno in debelo trdka **F. & A. UHER, Ljubljana, šelen- burgova ulica št. 4.**

Zlati hrošč.

Angleški spisatelj Edgar Allan Poe — Prevel Vladimir Logar.

(Konec.)

Deset najvažnejših črk sva na ta način že odkrila in zdi se mi, da mi ne bo treba ti razlagati še ostalih znamenj. Kajti že dovolj sem ti razjasnil način, kako je treba reševati kriptogram te vrste. Zagotavljam te, da je sledeči kriptogram eden izmed najlažje razrešljivih. Ko sem ga tako razvozljaj, sem dobil ta-le smisel:

»A good glass in the bishops hostel in the devil's seat forty-one degrees and thirteen minutes north east and by north main branch seventh limb east side shoot from the left eye of the death's head a beeline from the tree through the shot fifty feet out.«

to se pravi:

»Dobro steklo v Bišophotelu na vrhovi pečini 41° in 13' sev. severovzhodno, glitva veja, sedma veja na vzhodni strani, vrzi iz levega očesa mrtvaške glave vrvico iz drevesa skozi smer petdeset čevljev naprej.«

»Toda,« sem odvrnil, »uganka se mi zdi še ravnotako zamotana, kot preje. Kako naj človek iz te brezmiselne mešanice besed, kakor n. pr. »vragova pečina«, »Bišophotel« razvozlja pаметen pomen?«

»Rad priznam,« mi je odvrnil Legrand, »da se zdi na prvi pogled stvar zelo težka. Zato je bilo moje naslednje opravilo razdeliti ta ogromen stavek v besede, kakor si jih je mislil oni, ki je kriptogram sestavil.«

»Toda, kako se ti je to posrečilo?«

»Mislil sem si, da je imel pisec kriptograma nalašč namen napisati besede, ne da bi jih ločil po pomenu, le da bi še povečal težkoče pri razvozljanju kriptograma. Toda človek, ki ni dosti premeten, bo ravno tam, kjer se beseda končuje in nova začne še bolj nagosto stlačil znamenja. Če si torej še enkrat ogledaš kriptogram, boš lahko našel pet mest, kjer so črke nenavadno tesno ena poleg druge. Sedaj pa preberl:

»Dobro steklo v Bišophotelu na vrhovi pečini — 41° in 13' — sev. severovzhodno — glavna veja sedma veja na vzhodni strani — vrzi iz levega očesa mrtvaške glave — vrvico iz drevesa skozi smer petdeset čevljev naprej.«

»Tudi ta razdelitev mi je še nejasna,« sem odvrnil.

»Imaš prav, saj je tudi jaz nisem razumel par dni,« je odgovoril Legrand; »v tem času pa sem v bližini otoka skrbno popraševal, če je kje kako poslopje z naslovom »Bišophotel«. Ker nisem o tem ničesar zvedel, sem hotel svoje popraševanje razširiti še drugod, ko se nenadoma domislim, da se ime »Bišophotel« nanaša mogoče na neko staro rodovino z imenom »Besson«, ki je živela že davno v severnem delu otoka. Peljal sem se torej tjakaj in začel o tem spraševati stare naseljence. Končno mi pove najstarejša žena, da je čula, da se neki kraj imenuje »Bessopkastel« in me je hotela tudi tjakaj voditi, toda »Bessopkastel« ni — kakor je zatrjevala — ni-

kak grad ali kaka gostilna, temveč visoka samotna skala. Ponudil sem ji plačilo, če mi pokaže ono mesto in ona je privolila. Brez velikih težkoč sva prišla do omenjenega kraja, nakar sem jo odslovil in začel okolico natančneje preiskavati. »Kastel« je bil skupina pečin in skal in posebno zadnja pečina je bila vsled svoje samotne lege in nenavadne oblike zanimanja vredna. Splezal sem na njen vrh in nisem vedel, kaj naj počnem nadalje. Ko sem tako premišljeval, mi je padel pogled na ozek, ven moleč rob na vzhodni strani pečine, približno meter pod vrhom, kjer sem stal. Ta rob, ki je gledal iz pečine, je bil pol metra dolg in le dva decimetra širok, in vdolbina v skalo ravno nad tem robom je imela veliko sličnost s stoli, kakršne so uporabljali naši predniki.

Niti najmanje nisem dvomil, da je to bila »vragova pečina«, ki se je nanašala na kriptogram in tako sem zaslutil, da sem že blizu končnega cilja. Vedel sem, da se rečenica »dobro steklo« nanaša le na daljnogled, kajti besedo »steklo« rabijo mornarji le v označenju daljnogleda. Uvidel sem torej, da je treba naravnati daljnogled v smeri »41° in 13' sev. severovzhodno«. Od teh uspehov ves vznemirjen sem hitel domov po daljnogled in se vrnil k pečini. Vsedel sem se na skalo in uvidel, da se da na njej sedeti le v določenem položaju, kar me je še bolj potrdilo v svojih mnenjih. Besede »41° in 13'« so se mogle nanašati le na višino nad obzorjem, ker je bila vodoravna smer že itak določena z besedami »sev. severovzhodno«.

To zadnjo smer sem takoj ugotovil s pomočjo žepnega kompasa. Nato sem naravnal daljnogled kolikor mogoče natančno in tedaj sem zagledal okroglo odprtino v vejevju velikega drevesa, ki je čaleko nadvladalo svoje ostale tovariše. V sredini te odprtine sem opazil belo liso, ki je pa nisem dobro razločil. Čez nekaj časa pa sem spoznal, da je bila to človeška glava. Po tem odkritju sem postal tako vročekrven, da sem smatral uganko za rešeno; kajti besede »glavna veja, sedma veja, vzhodna stran« so se morale nanašati le na ta del drevesa, kjer je bila pritrjena človeška lobanja in rečenica »vrzi vrvico iz levega očesa mrtvaške lobanje«, ni drugega pomenjala kot način, najti mesto zaklada. —

Takoj sem uvidel, kaj je bilo treba: iz levega očesa lobanje naj bi se spustila kroglica in vrvica; z drugimi besedami: premica, potegnjena od mesta, kamor je padla kroglica, mimo drevesnega debla v daljavo petdesetih čevljev, bi pokazala neko važno točko, pod katero se bi po mojem mnenju nahajal zaklad. —

»Vse to je silno jasno in duhovito, vendar enostavno in razumljivo. In kaj si napravil, ko si zapustil »Bišophotel«?«

»No, natančno sem si zapomnil ves kraj in se vrnil domov. Komaj sem zapustil »vragovo pečino«, pa je tudi izginila ona

okrogla odprtina, ki je ni bilo mogoče videti od nobene strani. Najduhovitejša točka vsega tega je bilo ravno to, da se sporna odprtina ni videla od nobene druge strani, kot iz one pečine. Pri tem pohodu na »Bišophotel« me je spremljal Jupiter, ki ga je brezdvomno vznemirjalo moje razburjeno vedenje in je gledal na to, da nisem bil sam. Toda drugega dne se mi je posrečilo, uiti mu in jaz sem se spet napotil k drevesu, ki sem ga komaj našel. Ko sem se vrnil domov, me je hotel Jupiter pretepsati. Kako se je dogodek končal, ti pa je itak znan!«

»Zdi se mi,« sem rekel, »da nisi pri našem prvem kopanju zato odkril zaklada, ker je Jupiter tako prismojen, da je spustil hrošča skozi desno, namesto skozi levo oko mrtvaške glave.«

»Čisto prav. To napako je naredil, da in ker se je potem smer vedno bolj oddaljevala, smo morali v drugo pot za toliko čevljev pomakniti točko v drugo stran. Če bi jaz ne bil tako trdno prepričan o zakladu, bi bil ves naš trud zaman.«

»Toda kako čudno je vplivalo tvoje skrivnostno vedenje in čaščenje hrošča. Práv gotovo sem mislil, da si ob pamet. In zakaj si spustil na zemljo ravno hrošča, namesto kroglice.«

»Zato, da sem te s tako zdravo mistifikacijo malo pokazoval za tvoje nepravilno mnenje, da sem znorel. Tvoja lastna opazka, da je hrošč nenavadno težak, mi je navdala to misel.« —

»Da, sedaj mi je jasno še to mi razloži, kaj naj pomeni ono okostje, ki smo ga našli v jami?«

»To je vprašanje, ki ga sam tudi ne vem odgovoriti. Toda zdi se mi, da bo to resnica, dasiravno grozna resnica: Ko je Kidd pri tem zakopavanju svojega zaklada rabil delavce, je uvidel, da jih mora na koncu dela ubiti, da s tem popolnoma ohrani skrivnost zase. Ko je bilo torej delo dokončano, je bilo treba odstraniti iz sveta vse ljudi, ki so znali, kje leži zaklad. Mogoče je že par udarcev s sekuro zadostovalo, mogoče je bilo treba več udarcev. Kdo ve?«

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, 28. marca. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Denar	Blavo
Banka za trg. obrt in industrijo	445	456
Banka in hranilnica za Primorje	—	514
na Sušaku, nove delnice . . .	—	1445
Hrvatska eskomptna banka . . .	—	—
Eskomptna in mon. banka, Brod	—	385
nove delnice . . .	—	395
Hipotekarna banka, Zagreb . . .	385	670
Jadranska banka, nove	—	1015
Hrvatska kreditna banka	—	440
Narodna banka, brez kupona . . .	420	—
Obrtna banka, zadnja emisija,	—	250
stare	—	180
Poljedolska banka	—	900
Prva hrvatska hranilnica, stare	—	8600
nove	—	230
Rečka pučka banka	220	725
Zemaljska banka, nove	715	748
stare	—	2750
Sladkorna tovarna, Osijek	—	115
4 1/2% založnice hipotekarne banke	—	113
4 1/2% založnice eskomptne banke	—	—

Izdajatelj konsorcijski »Večerni list«. Odgovorni urednik Viktor Cencić. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.